

نقش و جایگاه ترویج و آموزش منابع طبیعی در مدیریت پایدار منابع طبیعی (مطالعه موردی در شهرستان همدان)

مسعود سامیان^۱، محمد خلیلی^۲، محمدرضا همتی^۳

^۱دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان، رئیس اداره آموزش، ترویج و مشارکت های مردمی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان، مدیرکل اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان

samian.masoud@yahoo.com

ترویج منابع طبیعی فرایند نظاممند و پویای آموزشی برای تغییر گرایش، دانش، بینش، و رفتار بهره برداران، مردم و کارکنان دولت در زمینه های حفظ، احیا، توسعه و بهره برداری با رعایت اصل استمرار و پایداری منابع طبیعی می باشد. از طرفی دیگر نیز پایداری در مدیریت منابع طبیعی و حفظ آن از شروط اساسی برای رسیدن به توسعه پایدار کشاورزی و روستایی است. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع در این مقاله سعی بر آن شده است تا نقش و جایگاه ترویج و آموزش منابع طبیعی در مدیریت پایدار منابع طبیعی مورد بررسی و شناسایی قرار گیرد. این تحقیق یک مطالعه تحلیلی - توصیفی است که جمع آوری اطلاعات آن با رویکرد پیمایش انجام گردیده است. جامعه آماری تحقیق شامل ۸۰ نفر از بهره برداران منابع طبیعی می باشند که مورد آموزش های ترویجی قرار گرفته اند. پایایی تحقیق نیز از طریق آزمون آلفای کرونباخ محاسبه گردید و ۰/۸۴. به دست آمد. نتایج تحقیق نشان داد که برگزاری کلاس های ترویجی، تهیه نشریه و بروشور، و استفاده از همیاران طبیعت تاثیر قابل توجهی در مدیریت منابع طبیعی توسط بهره برداران را داشته است.

واژه های کلیدی: ترویج و آموزش منابع طبیعی، مدیریت پایدار منابع طبیعی، توسعه پایدار، همدان